

Sat Sulat Sidat Hebreo

Si Jesus Ud Mangipatigammu Kan Apudyus

¹ Utdit aw-awe, namin-adu un awad impatigamun Apudyus sidat ginnapuwan taku un paimbaganana utdat propeta na. Ot nadumaduma'n wagas dit nan-iipatigammu na.

² Yoong sinsatunona udidin di al-algaw, sat Anak naon dit nangipatigammu kan ditaku't dat piyaona. Siya si Jesus un pinampaloswa na utdan losana awad situn lubung kan siya'd dinutukana'n maningkuwa utdat losana inggaw.

³ Siya'd mangil-an sit nakaskasdaawa kinangatun Apudyus kan mangipaila utdit kinaapudyus na. Tatakkudogona dan losana awad sidat mannakabalina ugud na. Utdit naabus dit kingwa na dalapnu madalusan dat tagu utdat basul da, nan-ulin sin langit ot nantupak sit kapon madiwanan Apudyus dalapnu makapan-apu kan siya.

Nangatngatu Din Anak Apudyus Nu Sadan Aanghel

⁴ Kad sidiyon, pinambalin Apudyus dit Anak na un amo nangatngatu nu sadat aanghel ot naday-dayaw pay dit ngadan na un intod na nu sadadit ngadan dat aanghel.

⁵ Ta naida talon nangibagaan Apudyus sidadit aanghel na si kanana'n,

“Anak ku ud sika. Sinsatun ipailaka sakon ud Amam.”

Maid pay nangibagaan Apudyus sidan anghel si,
 “Sakon ud Ama na kan siya’d Anak ku.”

⁶ Utdit daan Apudyus ibaun situn lubung si Jesus un maibilanga pangu’n abeng na kanana’n,
 “Masapula mandaydayawa losan dan aanghel ku kan siya.”

⁷ Ot nu maipanggop sidadin aanghel, kanan Apudyus un,

“Sadan aanghel ud babbaun ku ot mabalin ku un mambalinon dida’n bayogbog onnu gilab di apuy.”

⁸ Yoong nu maipanggop sidin Anak na, kanan Apudyus sit naikanglita ugud na un,

“Sanat mangiyapuwan Apudyus ud mannanayuna maid si kigad. Man-apu ka un nalintog sinat mangiyapuwan.

⁹ Piyaom din nalintog ot lawengom din nadadag. Siya’d gapuna’n sakona Apudyus nu amamoda dayaw kan lagsak dit intod ku kan sika nu sat intod ku utdadit bulun nu.”

¹⁰ Kinnana na pay sit Anak na un,

“Utdit laplapu na, sika Apu dit namaloswa uttun pita kan sadan losana maila’d langit.

¹¹ Ot losan datuwa pinaloswam mangkigad da un kama’t baduta dumadaan yoong sika, mannanayun ka si inggaingga.

¹² Awad timpu’n sukatam datun losana pinaloswam un kama ka si manlukut si kagoy onnu mangkaan si dadaana badut. Yoong adi kan talon maobos kan maid kigad di mataguwan.”

13 Padana'n naida talon nangibagaan Apudyus si-dat aanghel si kama't tu,

“Mantupak ka uttun kapon madiwanan ku ing-gana't ipaabak ku kan sika danat kabusul-nu.”

14 Ot singngadanon dit koon dat aanghel nu? Dida dat manselselbi kan Apudyus un babbaun na un umoy tumulung sidadit taguwona.

2

San Nakaskasdaawa Managuwan Apudyus Kan Ditaku

¹ Utdi, gaputa kama't di dit kinangatun Apu Jesu Kristu, masapula amo ipapasnok taku da-dit dingngol taku'n katuttuwaan dalapnu adi taku matalak.

² Ta sadat lintog Apudyus un impatigammun da-dit aanghel kan Moses, napatalgodan dit kinatut-tuwa da ot singngadan na mana adi nanuttuwa naitod dit kustu'n dusa na.

³ Nu kama't di, inon dit man-iilisi taku ut-dit mandusaan Apudyus nu adi taku ikaskasu din nakaskasdaawa managuwana kan ditaku nu? Si Apu taku'n Jesu Kristu un mismu ud um-muna'n nangipatigammu utdit maipanggop sit managuwana kan ditaku. Sadadit nakagngol kan siya dida ud nangipanoknok kan ditaku un tut-tuwa.

⁴ Ot dinog-an pay Apudyus un pinanoknokan sidit nangkokwaana utdan nakaskasdaawa mangilasinan kan nadumaduma'n am-amug. Initdana pay dida't lainga painwalas na kan Ispiritu Santu un maiyannatup payon sit piyaona.

Si Jesu Kristu Din Managu Kan Ditaku

⁵ Sadit bagu'n lubunga ug-ugudon mi un maisukat situn madama'n lubung, bokona aanghel nu adi tagu dat pinilin Apudyus un mangiyapu.

⁶ Ta awad paingkanglit Apudyus sidita kanana'n,
 "Apudyus, singngadan kad dat tagu un sigagasmok ka kan dida? Singngadan da kad ta ay-ayyuwanam dida?"

⁷ Pinambalin nu dida'n nadobdoba nu sadat aanghel si sin-akitana timpu ot initdam dida si nakaskasdaawa kinangatu kan kinadayaw.

⁸ Painsyapum kan dida dan losana awad."*

Satuwa imbagan Apudyus, maid adin dan tagu iyapuwana ot nalawaga naida talon nalassig. Yoong sinsatun naid man-an payyan mangil-ana iyapuwana di tagu dan losana awad.

⁹ Yoong tigammu taku dit maipanggop kan Jesu Kristu un nambalin si nadobdoba nu sadat aanghel si sin-akitana timpu, dalapnu matoya maisalit kan ditaku'n tagu. Nakwa tu gapu't dit kaasin Apudyus kan ditaku. Ot gapu't dit nampaligatana kan natoyana naitdan si nakaskasdaawa kinangatu kan dayaw.

¹⁰ Lumbonga talon dit kingwan Apudyus, un siya'd namaloswa kan mangaamban sidan losana banag sidit impalubus na un mapaligatan si Jesus. Ta maipagapu utdit kingwana, aduadu'n tagu dat naibilanga anak na ot mailak-am da utdit nakaskasdaawa kinabalbalu na. Ot sadiya napaligatan Jesu Kristu, nambanag un maid

---

* 2:8 Salmo 8:4-6.

mangkulangana'n mangipangat kan ditaku't din mataguwan taku't inggaingga.

¹¹ Si Jesus ud nanalus kan ditaku utdat basul taku. Ot ditaku un dinalusana kan siya un nanalus, os-ossaan dit Ama taku. Siya'd gapuna'n adina mabain si Jesus un mangibaga un susunud na ditaku.

¹² Kinnanana kan Apudyus un,
 "Ipatigammuk sika utdan susunud ku ot idayaw ku sika utdan losana ammung."

¹³ Kinnanana pay un, "Mantalgodak kan siya." Ot kanana payyan un, "Antuwak sidadit anak Apudyus un intalgod na kan sakon."

¹⁴ Ot gaputa tagu kan matoy taku'n aanak Apudyus un ug-ugudona, nambalin pay si Jesus un tagu dalapnu maipada kan ditaku. Kingwa na tu dalapnu utdit matoyana kan umungalana abakona si Satanas un manligwatan di matoyan kan maisinaan di tagu kan Apudyus.

¹⁵ Ot gapu't tuwa kingwa na winayaana dat losana tagu un kama dat puyung kigad si naitaguwan da maigapu utdit kimut da un matoy.

¹⁶ Nalawag un bokona sadat aanghel dit tultulungana nu adi ditaku'n maibilanga kaganakan Abraham.

¹⁷ Siyadi dit gapuna un masapula nambalin si Jesus un tagu dalapnu talona maipada kan ditaku'n susunud na. Kadon, nambalina nakaasi kan matalgodana Kangattuwana padi un manselbeli kan Apudyus ta indatun na dit long-ag na dalapnu mapakawan dat basul taku.

¹⁸ Sinsadinon, gaputa napadasana'd nanligat kan sinugsugan Satanas, mabalin na un tulungan dat padpadason Satanas.

3

Nangatngatu Si Jesus Nu Si Moses

¹ Siya'd gapuna susunuda manuttuwa'n pinilin Apudyus, dikayu un naidagamung sidan inayagana un tagu na, somsomkon yu ut Jesus. Ta nu maipanggop situn pammati taku, siya dit imbaun ud Apudyus kan siya'd Kangattuwana padi taku.

² Napudnu si Jesus kan Apudyus un nanutuk kan siya, kama't dit kinapudnun Moses un nangi-pangpangat sidat tagun Apudyus.

³ Yoong ulay nu nadayaw un tagu si Moses, maibilang si Jesus un amo nadayaw nu siya. Padan din mangwa't boloy un amo nadayaw dit tagu un nangwa nu sat boloy.

⁴ Tuttuwa'n kada boloy awad tagu si nangwa, yoong si Apudyus dit nangwa utdan lossalossan.

⁵ Si Moses baba-unon Apudyus un napudnu'n nanselselbi utdat tagun Apudyus. Ot imbagana dat maipanggop sidat daan payyan Apudyus im-patigammu kan dida't dit.

⁶ Yoong si Jesu Kristu bokona baba-unon Apudyus ta Anak na un napudnu'n mangayyuwan sidan tagu na. Ot ditaku dat tagun Apudyus nu mantultuluy taku'n natalgod kan natulod un manguuway sidan namnamaon taku un itdona.

Sat Man-illongan Un Itdon Apudyus

⁷ Kad sidi, masapula unudon taku dit paingkan-
glit Ispiritu Santu un kanana'n,

“Sinsatun, nu donglon yu nat ibagbagan Apudyus,
⁸ adi kayu mansukil un padan dadit ginnapuwan
yu un sinalungasing da si Apudyus sidit timpu
un namadpadasan da utdit kaanus na utdit igawa
maid amo taguna.

⁹ Inggaw kanan Apudyus maipanggop kan dida
un, Pinadpadasak kampay ulay nu inila da dadit
am-amuga kingwak si unog di opata pulu'n dagun.

¹⁰ Siya'd gapuna'n summulagak sidadit un tagu ot
kinnanak un, 'Kanayuna sadan bokobokon dan
uunnudon datuwa tagu un bokona sat piyaok dit
tungpaalon da.'

¹¹ Summulagak kan dida ot insapatak un adika
talon palnokon dida utdit insaganaka iillongan.”

¹² Ot siyadi dit gapuna susunud un, man-annad
kayu dalapnu maid osa kan dikayu ut man-
somsomok si nadadag un adi manuttuwa kan
Apudyus un siya'd manggapuwan yu un uma-
dayuwan kan siya un matatagu.

¹³ Mambibinnaga kayuwota inalga-algaw aging-
gana't awad algaw yu, dalapnu maid maallilawa
mambasul si gapun di sumukilan nat somsomok
yu.

¹⁴ Ta nu itultuluy taku dit kinatalgod taku't dit
damudamu inggana't mandinonya na, mantultu-
luy pay din maiyossaanan taku kan Kristu.

¹⁵ Siya'd gapuna'n masapula sosomkon taku dit
paingkanlit Apudyus un kanana'n,

“Sinsatun, nu donglon yu nat ugud Apudyus adi
kayu mansukila kama't dit kingwan dat

ginnapuwan yu un sinalungasing da si Apudyus.”

¹⁶ Ta singngadan kad dat nakagngol sidit imbagan Apudyus yoong nansukil da? Bokon kad sidat aappu taku'n impangatan Moses un lummaksun sidin Egipto?

¹⁷ Ot ngadan kad dat nakasulagan Apudyus si unog di opata pulu'n dagun? Bokon kad sidat tagu'n nambasbasul ot natoy da utdit igawa maid tagtaguwan?

¹⁸ Ot singngadan kad dat nangisapataan Apudyus un adina'n talon palnokon sit iillongana insagana na? Bokon kad sidat nansukil kan siya?

¹⁹ Kad sidiyon, kaawatana adida nakalnok sidit iillongana insaganan Apudyus gaputa adida tinuttuwa dit imbagana.

4

¹ Ot sinsadin ta sissiya payyan dit sapatana't tun satun, talona man-am-amma taku dalapnu maid osa si adi makalnok sidiya iillongan.

² Ta nagngol taku dit Nabalun Damag un maipanggop situ un iillongan kama pay sidadit aappu taku utdit aw-awe. Yoong ulay nu nagngol da, bokona nangitod si nangkapiyaan da gaputa adida tinuttuwa.

³ Ditaku'n manuttuwa'l lawa dat mabalina makalnok sidiya iillongan ta sadat adi manuttuwa, kanan Apudyus un,

“Insapatak sidit sulag ku un talona adik palnokon dida't dit iillongana insaganak.”

Satu un iillongan un insagana na nakwaon manipud kampay sidit nangwaana uttun lubung.

⁴ Ta awad naikanglita ugud na maipanggop sit maikapitu'n algaw sidit namaloswaana't tun pita un kanana'n, "Sit maikapitu'n al-algaw nan-illong si Apudyus sidit naabus dat losana kingwa na."*

⁵ Ot ibagak payyan dit kinnanap Apudyus maipanggop sidadit ginnapuwan taku'n adi nanuttuwa un kanana'n, "Talona adik palnokon dida utdit iillongana insaganak."

⁶ Utdi, kaawatan un adida nakalnok dat ummuna'n nakagngol sit damag maipanggop sidiya iillongan gapu't dit adida nanuttuwaan. Yoong ulay nu kama't di, awad da ud udum un makalnok.

⁷ Isunga nangikoddong payyan si Apudyus si sabali'n timpu ot sinsatun diya timpu. Maabus man piga'n dagun manipud sit adida nanuttuwaan, paingkanglit Apudyus kan David dit naibagakon kanad un,

"Sinsatun, nu donglon yu nat ugud Apudyus adi kayu mansukil."

⁸ Bokona sadit ili un nangipuyutan Josue utdat ginnapuwan taku dit ug-ugudona'n iillongan. Ta nu siya, adinon Apudyus nangibaga't maipanggop si sabali un timpu.

⁹ Siya'd manigammuwan taku'n awad timpu'n umillongan dat tagun Apudyus kama't dit nanillongan Apudyus sidit maikapitu'n al-algaw.

¹⁰ Ta singngadan na mana tagu dit lumnoka makailong kan Apudyus, man-illong pay sidadit talibasu na un kama't dit kingwan Apudyus sidit magangput naon dat kingwa na.

¹¹ Siya'd gapuna'n koon taku dit kaboolan taku'n makalnok sidi un iillongan un naid ulay osa kan

---

* 4:4 Gen. 2:2.

ditaku si adi tumuttuwa kan Apudyus un kama't dit kingwan dat kaganakan Israel un siya'd adida naka_lnokan.

¹² Ta sat ugud Apudyus matatagu kan mannakabalin. Natadtadom nu sanat duwa't ngalaba ispada ta silputana nat tung-a_l aginggana't dit ulong na. Maka_lnok pay sin somsomok kan kadogwa kan kaboo_lana un usigon dat laweng kan napiya'n somsomok di tagu kan sadat panggop kan piyaonda.

¹³ Maid mailingod kan Apudyus ta iillana dan losana paloswa kan tigammu na dan losana maipanggop kan ditaku. Ot sungbatan taku't din atubang na dat losana kingkingwa taku.

Si Jesus Dit Kangattuwana Padi Taku

¹⁴ Si Jesus un Anak Apudyus, siya'd nadayawa kangattuwana padi taku un kaysan sit kustu'n igaw Apudyus sin langit. Siya'd gapuna'n adi taku'n ta_lon lumipsut situn pammati un ibagbaga taku.

¹⁵ Ta satu un kangattuwana padi taku maawatana datun kinakapsut taku ta siya un mismu, napadasana dan losana sugrug un kama pay kan ditaku yoong adina nambasul.

¹⁶ Siya'd gapuna'n masapula natal_god taku un umadani kan Apudyus un nakaasi ta kodawon taku'n kaasiyan kan sa_lakana ditaku nu timpuna un masapul taku.

5

¹ Sat kangattuwana padin di Judio, mapili utdan bu_lun na ot siya'd madutukana mangisikad

kan dida't din atubang Apudyus. Siya'd mangi-datun sidan itdon dan tagu kan Apudyus kan sidat ayama maidatun dalapnu mapakawan da utdat basul da.

² Ot satu un kangattuwana padi makaawat sidadit mailladu maipagapu't dit kinakulang di tigammu da ta tagu'l lawa'n awad pay mangkulangana.

³ Siya'd gapuna un, nu mandatun masapul un bokona lawa'n gapu't dat basul dat tagu nu adi gapu pay sidit basul na.

⁴ Maid manutuk sit long-ag na pay lawana mam-balin si kangattuwana padi nu adi si Apudyus ullawa ud mabalina manutuk un kama't dit nanutukana kan Aaron.

⁵ Padana pay kan Kristu un bokona pina-dayawana pay lawan dit long-ag na dalapnu mam-balin si kangattuwana padi nu adi dinutukan Apudyus. Ot kanan Apudyus kan siya un,
 “Sika ud Anak ku. Sinsatuna al-gaw ipailaka sakon ud Amam.”

⁶ Awad pay dit nangibagaan Apudyus kan Jesus un kanana'n,
 “Padi ka ut inggaingga kama't dit kinapadin Melkisedec.”

⁷ Utdit ininggawan Jesus situn pita nanluwalu ot indakol na dit ginga na kan inyibil na un dit nangkodaw kan Apudyus udsi mataguwana kan katoy gaputa tigammu na un mannakabalin. Ot dingngol Apudyus gaputa nampakumbaba kan nantungpal.

⁸ Ulay nu Anak Apudyus, inadal na dit mantung-pal kan Apudyus sidadit nampalpaligatana.

⁹ Ot magangput na mana matungpal dat losana impakwan Apudyus kan siya, nambalina siya'd gapuwanan dit maid kigada mataguwan dat losana tagu'n manuttuwa kan siya.

¹⁰ Siya'd dinutukan Apudyus un kangattuwana padi un kama't dit kinapadin Melkisedec.

Pammagbaga Utdin Adi Suminaan

¹¹ Adu payyan datun ibaga mi maipanggop situ un naugud mi yoong nasigaba ipakaawat kan dikayu ta adi kayu makaaw-awat.

¹² Nabayag kayu un namati ot lobbong na un dikayuwon ud mangitudtudu utdan udum. Yoong bokon ta masapul yu payyan nat sabali un mangisulu kan dikayu utdat nalasu'n maawatana ugud Apudyus un naitudtuduwon kan dikayu utdit luglugi na payyan. Kama kayu payyan si abenga sumusususu kan adi makakotkot si nabolanga makan.

¹³ Singngadan na mana tagu nat sumusususu, abeng payyan ot adina payyan mailasin din kustu kan nalintog.

¹⁴ Yoong sanat tagu un makakotkot si nabolanga makan, naotongon. Padan dan nabilog si pammati un naadal daona usalon dat somsomok da un mangilasin sit napiya utdit nadadag.

6

¹ Isunga, adi takuwon uliulinon un adalon danat tudtudu'n nalasu un maawatan maipanggop kan Kristu. Adalon takuwot danat nadalom un tudtudu un mampabilog situn pammati taku. Adi takuwon uliulinon un adalon danat ummuna'n tudtudu un

nanlugiyan di pammati taku un kama't dan: man-awidan taku dadit kokkoon taku un maid selbi na ot manuttuwa taku kan Apudyus.

² Adi takuwon uliulinona adalon dan maipang-gop si bunyag, san mangipatayan sin ima't din ulun din bulun nu iluwaluwan, san mampaungalan Apudyus sidan tagu un natoy kan san man-ukuman Apudyus sidan tagu un maid si kigad.

³ Adalon takuwot dadin nadalom un tudtudu'n mampabilog situn pammati taku nu ipalubus Apudyus.

⁴ Ta sadan namati un man-awidan da dit pammati da kan Jesu Kristu, adidaon mabalina maawis umana mambabawi gaputa naabusona linawagan Apudyus dit somsomok da ot napadasan daona linak-am dit ligalun Apudyus kan napadasan daona naawat dit Ispiritu Santu utdin mataguwan da.

⁵ Natigammuwan daon dit kinabalun dit ugud Apudyus kan nagikna daon dit pannakabalin Apudyus un maipaila uman situn dumoldola timpu.

⁶ Nu nan-awidan da dit pammati da, adina mabalin un maawis da un mangibabawi't dat basul da uman ta gapu't dan kokkoon da, kama nu ilansa da uman si Jesus un Anak Apudyus kan ibabbain da utdat kaaduwon.

⁷ Sadanata tagu maiyalig da si pita. Nu san pita un maudaudanan ta nalaba nat tumubu un mulmula un manselbi'n mangkapiyaan din makinpita, bindisyunan Apudyus diya pita.

⁸ Yoong nu kalenuk kan bollat nat tumubu, maid selbi na un pita ot maid ayana'n dusaon Apudyus

ta sobgona.

⁹ Yoong ulay nu kama't di din imbagak kan dikayu'n napotoga susunud, maid duwaduwak kan dikayu'n koon yu dit nabalu un siya'd maiyan-natup un koon dat tinagun Apudyus.

¹⁰ Ta nalintog si Apudyus ot bokona liuwana da-dit nabalu un kingkingwa yu kan sat mampipiya yu maipagapu kan siya un impaila yu utdit man-tutulung yu utdat pada yu un manuttuwa un itul-tuluy yu inggana't tun satun.

¹¹ Sad talona kalikagumak, ipapasnok nat kada osa kan dikayu'n mannama kan Apudyus inggana't magun-ud yu un losan dat nanam-on yu.

¹² Ta nu sad koon yu di, bokona sumadut kayu nu adi kumama kayu utdat udum un gapu't dit manuttuwaan da kan kinaanus da, awaton da dit insapatan Apudyus.

Tungpalon Apudyus Dit Insapata Na

¹³ Utdit nansapataan Apudyus kan Abraham insapatana un tungpalon na dit imbaga na. Ot gaputa naid nangatngatu nu siya, inusal na dit ngadanna un nansapata.

¹⁴ Ot kingwanana un, "Isapataka bindisyunak sika kan paaduwok dan kaganakam."

¹⁵ Ot gaputa inan-anusan Abraham inuway, natungpal dit insapatan Apudyus kan siya.

¹⁶ Nu sapataan nat osa'n tagu dit kinatuttuwan dat ibagbagana, mansapatan usalona dit ngadan di tagu'n nangatngatu nu siya kad maaliglu dit mansisinnungbatan da.

¹⁷ Padana pay un sinapataan Apudyus dit imbaga na gaputa piyaona'n ipaila utdadit losana

umawat sidat imbaga na un adina'n talon maobos dit somsomok na.

¹⁸ Kingwa na di dalapnu ditaku'n nangkamang kan siya amo mapabilog tun somsomok taku'n mangipapasnok un mannamnama't dat imbaga na. Onta antu datun duwa'n kingwa na un adi mabalina maobos ta nangal-am an si nantuliyang Apudyus.

¹⁹ Satu un namnama siya'd mangibakod situn mataguwan taku ta maid duwaduwa na un matungpal. Gapu't tuwa namnama taku, kama taku't nakalnok sit kustu'n igaw Apudyus un kama't din linumnokan di kangattuwana padi utdin Kasasantuwana kuwaltun di timplu un nasal-inan si koltina.

²⁰ Ummuna un kaysan si Jesus sidi, dalapnu siya'd mangibagi kan ditaku ta siya'd nambalina kangattuwana padi ut inggaingga un kama't dit kinapadin Melkisedec.

7

Sat Kinapadin Melkisedec

¹⁻² Satu un Melkisedec, ali ud Salem kan padi un nanselselbi kan Apudyus un kangattuwan. San piyaona un ugudon din ngadan un Melkisedec, alin di kinalintog ot sat piyaona paya ugudon din saad na, alin di kappiya gaputa san piyaona'n ugudon din Salem, kapiya. Utdit mangulinanon Abraham un nanligwat sit gugubbatana nama-toyana utdat opata ali kan dat buyut da, * inabat

---

* **7:1-2** Gen. 14:17-20.

Melkisedec ot binindisyunana. Ot intod Abraham kan siya dit ingkapulun dat losana sinamsam da.

³ Si Melkisedec, naid nauguda ama na, ina na, onnu ginnapuwana. Naid pay nauguda naiyabengana kan natoyana. Ot maipangkama't din Anak Apudyus ta mantultuluya padi si inggaingga.

⁴ Ilan yu tun kinangatun Melkisedec. Intod Abraham un nadayawa puun taku'n Judio kan siya dit ingkapulun dat sinamsam da utdit gubat.

⁵ Awad lintog di Judio un sadat kaganakan Levi un nambalin si padi, dida'd awad si kalobbongana mangala utdit ingkapulun dit apit dat bulun da ulay nu kaganakan Abraham dida'l losan.

⁶ Yoong si Melkisedec un bokona kaganakan Levi, siya'd nangitdan Abraham sit ingkapulun dat sinamsam da. Ot binindisyunana't Abraham un nangisapataan Apudyus sidan sapata na.

⁷ Tigammu taku'l losan un sat mamindisyun, nangatngatu nu sadit bindisyunana.

⁸ Sadan kaganakan Levi un nangit-itdan dat tagu't dat ingkapulu da, tagu da'l losana matoy.

⁹ Ulay nu sada Levi kan dat kaganakana dit nangit-itdan dat tagu't dat ingkapulu da, mabalin pay un kanan taku'n nangtod daon sit ingkapulu da kan Melkisedec sidit nangitdan Abraham sit ingkapulun dat sinamsam da utdit gubat.

¹⁰ Onta ulay nu adina payyan naiyabeng si Levi utdit nangabatan Melkisedec kan Abraham, naibilanga ininggawon sit long-ag Abraham ta si Abraham dit ginnapuwana.

¹¹ Intod Apudyus dat lintog na utdat kaganakan Israel maibasal sit nandutukana't dat ganak Levi

un papadi ta dida'd mangipatungpal sidat dat-datum un naibilin. Ot nu nagun-ud okyan dat tagu dit kinalintog gapu't dat datum dat papadi, adina masapul okyana nangibaun si Apudyus si sabali'n padi. Sadi un padi, maipada dit kinapAdina kan Melkisedec un bokon sit kinapadin Aaron un kaganakan Levi.

¹² Ot nu nasukatan dit kinapadin dit padi, lob-bong na un masukatan pay dit lintog.

¹³ Si Apu taku'n Jesu Kristu tun mauguda naisukata padi. Nanligwat si sabali'n puli ot naid kabagiyana un nanselbi ut kinapadi.

¹⁴ Tigammun di losana naiyabeng si Apu taku utdat kaganakan Juda. Ot naid imbagan Moses ut maipanggop situ un ganak sidit nambagbagaana't maipanggop sidadit papadi.

Naiduma Un Padi Un Padan Melkisedec

¹⁵ Ot nalawlawag pay un maawatan dit naidumaan dit kinapadin Jesu Kristu gaputa maipada't dit kinapadin Melkisedec.

¹⁶ Bokona nampadi maipagapu't lintoga maipanggop si pulin di tagu nu adi nambalin si padi gapu't dit pannakabalin dit mataguwan un maid kigad na.

¹⁷ Ta kanan dit naikanglita ugud Apudyus un, "Padi ka si inggaingga un kama't dit kinapadin Melkisedec."

¹⁸ Kad sidiyon, nasukatan dit dadaana lintog ta nakapsut kan naid selbi na.

¹⁹ Adina kaboolana mambalinon dat tagu un maid mangkulangan da. Yoong sinsatun awad

nabalbalu'n namnama taku, ta gapu kan Kristu mabalin taku'n umadani kan Apudyus.

²⁰⁻²¹ San osa payyana mangil-an un naiduma dit kinapadin Jesu Kristu, sat insapatan Apudyus maipanggop sit kinapAdina un kanana'n,

“Sakon un Apu insapatak ot naid maobosan ditu'n somsomok ku: ‘Padi ka si inggaingga.’ ”

Ta sat nampadiyan dat udum naid ud insapatana ut kama't tu.

²² Maipagapu't tuwa sapatan Apudyus, si Jesus ud mangisikad sit matungpalan dit bagu kan amo nabalbalu un tulag.

²³ Antu da payyan uduma naidumaana. Adu dan nasongsongwata nampadi gaputa mangkigad dit kinapadi da nu matoy da.

²⁴ Yoong si Jesus adina matoy ot mantultuluy dit kinapAdina si inggaingga.

²⁵ Kadya kaboolana't inggaingga un taguwon dan losana tagu'n umadani kan Apudyus gapu't dit pammati da kan siya, ta matatagu't inggaingga un mangikakkaasi kan ditaku utdin atubang Apudyus.

²⁶ Siya'd gapuna un si Jesu Kristu dit maibagaya kangattuwana padi taku gaputa nasantuwan kan talona naid napabalawana onnu basul na, bokona kama kan ditaku'n gumabasula tagu. Kaysan langit ot naitdan si nangatu'n saad un maid maipadaana.

²⁷ Bokona kama't dat uduma kangattuwana padi si Jesu Kristu ta adina masapula mandatun si inalga-algaw gapu utdit basul na asi mandatun gapu't dat basul dat tagu. Ta si Jesus, nam- ingpingsana nandatun sidit nangidatunana't dit

long-ag na un siya'd ummanaya bayad dat losana basul di tagu si inggaingga.

²⁸ Nu maibasal sit lintog Moses, sadat madutukana kangattuwana padi, tagu da'l lawa un awad mangkulangan da. Yoong nu maibasal sit insapatan Apudyus un naudi nu sadit lintog, sadit Anak na dit nadutukana kangattuwana padi un talona naid mangkulangana si inggaingga.

8

Si Jesus Ud Kangattuwana Padin Dit Bagu Un Tulag

¹ Satu tun piyaon mi'n maawatan yu utdan ibagbaga mi kan dikayu. Awad kangattuwana padi taku'n mantutupak sin kapon madiwanan dit tuppakan Apudyus un Kangattuwan ud langit.

² Manselselbi un kangattuwana padi utdin kustu'n igaw Apudyus un bokon sidit tulda un binangun di tagu't dit.

³ Sat kada kangattuwana padi madutukan un mangidatun sidan itdon dan tagu kan Apudyus kan uduma kalasin di maidatun. Siya'd gapuna un si Kristu masapul paya awad idatun na.

⁴ Nu iniingaw si Jesus situn pita bokonon un mampadi ta awadon dadit papadi un man-idatun sigun sit lintog.

⁵ Sat talibusu da un papadi kama nu angngingiwun un mangil-an sidit kustu'n awad sin langit. Kama kan Moses sidit dandani na un ilugi un bangunon dit tulda, imbilin Apudyus kan siya un, "Ilama ust. Am-ammaama padaon nat losana

kokwa na dalapnu makwam un losan dat naipaila kan sika utdin bateled.”

⁶ Yoong sat naitod kan Jesus un talibasun nangatngatu nu sadit talibasun dadit ummuna'n papadi. Padana pay un sat bagu'n tulag Apudyus sidan tagu un nambalin maipagapu kan Kristu, nabalbalu nu sadit dadaana tulag gaputa insapatan Apudyus un nabalbalu dat itdona sidan tagu.

⁷ Ta nu maid okyan nangkulangan dit ummuna'n tulag, bokona nasukatan.

⁸ Yoong indasan Apudyus un awad nangkulangan dat tagu kan sadit tulag isunga kanana utdit un,

“Dumtong nat al-algaw un mangwaak si bagu'n tulag sidan kaganakan Israel kan sidan kaganakan Juda.

⁹ Satun bagu un tulag, bokona kama't dit ummuna'n intulag ku utdat aappu da utdit impuyut ku dida'n inam-ammaana lummaksun sin Egipto. Ta adida intultuluya tinungpal dadit intulag ku ot siya'd namaybay-ak kan dida.

¹⁰ Siyatu din bagu'n tulag ku utdan kaganakan Israel nu dumatong dit timpu na. Imulak dadin linlintog ku utdan somsomok da ot bigbigon da ud sakona Apudyus da kan dida ud taguk.

¹¹ Bokona masapula tudtuduwan da dat susunud kan kailiyan da dalapnu tigammuwon da ud sakona Apudyus, gaputa manipud kadobaan inggana't kangattuwan tigammuwakon kan dida un losan.

- 12 Kaasiyak dida ot adikon sosomkon dat nadadaga kingkingwa da kan pakawanok dadit basbasul da,” kanan Apudyus.
- 13 Sat nangibagaan Apudyus maipanggop sit bagu’n tulag, imbilang na un dadaanon dit ummuna un tulag ot adina mambayag mammaidan un padan dat losana banag nu dumadaan.

9

Sadit Dadaan Kan Sat Bagu Un Mandaydayawan

¹ Sadit ummuna’n intulag Apudyus sidat tagu na, inggaw da ud bilbilin maipanggop sit mandadayaw da kan inggaw pay dit tulda un kingwa da un mandaydayawan da uttun pita.

² Sadiya tulda, nagogwa ta inggaw koltina’t dit gawa na. Sadit dupalan un kuwaltu siya dit mauguda Nasantuwana Kuwaltu un siya’d inggawan dit silaw kan lamesaana naipatayan dit tinapaya maidatun kan Apudyus.

³ Sadit awid dit koltina, siya dit maikagwa’n kuwaltu un mauguda Kasasantuwana Kuwaltu.

⁴ Awad da ud alikam situ un sadit altar un nasamulan si bulawan un sosobgan di insensu kan sadit lakasa’n nasamulan si bulawan un ngadnon da ut lakasan di tulag. Sadiya lakasa, siya’d naiggaan dit bulawana banga un inggawan dit manna, sadit summimita sul kud Aaron kan sadat duwa’n topak di batu un naikanglitan dadit simpulu’n bilin Apudyus.

⁵ Sat labaw didiya lakasa awad da ud napayakana paloswa’n mauguda kerubim un

mangipaila't dit kinaawad Apudyus sidiya lakasa. Nabikyang dat payak da ot natudungan dit igawa mapakawanan dat basbasul. Yoong bokona sinsatun ud mailawlawagan datuwa banag.

⁶ Kama't tu dit nau_lnusan dat alikam dit tulda un nandaydayawan da. Inal_gawa sad longkon dadit papadi dit madupa_lan un kuwaltu dal_apnu koon da dat kalobbongan da un koko-on.

⁷ Yoong nu sadit nanginda_loma kuwaltu, sadit kangattuwana padi ullawa'd maka_lnok si mamingsan sit sindagunan. Adina pay maka_lnok nu maid al_ana si dala un idatun na kan Apudyus gapu't dat basul na kan dat basul dadit tagu.

⁸ Gapu't tuwa mauunnud sidit, nalawaga ipatpatigammun Ispiritu Santu un inggana't mauusal payyan dit tulda un mandaydayawan da utdit, adina mabalin un maka_lnok dat tagu't dit Kasantuwana Kuwaltu'n kawadan Apudyus.

⁹ Awad kaipooyan ditu uttun madama'n timpu. Kaipooyana un losan dat ayam kan uduma datun dat nanaydayaw kan Apudyus, bokona inumdasa nanal_us sit somsomok da maipanggop sidat basul da.

¹⁰ Ta sadat datun da maipooy ullawa't mada_lusan dat basul da maipagapu't makan, mainum, kan udum paya mada_lusan da. Maipanggop da'l lawa si mada_lusan di long-aga impatungpal Apudyus agingga't pinabagu na dat linlintog.

¹¹ Yoong sinsatun, si Kristu un kangattuwana padi taku'd nangidatong sidat napiya'n banaga laklak-amon taku. Manselbelbi'n padi utdin gataoka igaw Apudyus un amo napotpotog kan amo

napipiya nu sadit Kasasantuwana Kuwaltun dit tulda't dit. Onta bokona kingwan di tagu onnu nakwa uttun pita.

¹² Nilumnok si Kristu utdit gattoka Nasantuwana Igaw Apudyus un namingpingsana naid pigwapigwana. Ot bokona sat dalan di kalding kan dalan di ubbun baka dit indallay na un datun, nu adi sadit mismu'n dalana. Kad tinungpal naon dit masapula makwa dalapnu mapawayaan taku si inggaingga.

¹³ Utdit, madalusan dat tagu'n maibilanga naisaw utdit man-iilan Apudyus nu walsiyan padi dida't dalan di kalding, dalan di ubbun baka kan gabun di nasgoba baka dalapnu maibilang da umana nadalus.

¹⁴ Utdi, nu mabalin dadi un makadalus, ad-adu dit nakwaan dit dalan Jesu Kristu. Ta si Kristu un naid pulus napabalawana, indatun na dit long-ag na kan Apudyus gapu't dit salak Ispiritu Santu un maid matoyana, dalapnu sat dala na dit manalus situn kasomsomkan taku'n naisaw maipagapu't dan kingkingwa taku'n maid selselbina. Kadon, mabalin takuwona manselbi kan Apudyus un matatagu.

¹⁵ Ot maipagapu utdiya kingwan Jesus, nambalin dit bagu'n tulag dalapnu sadat losana pinilin Apudyus un tagu na maawat da dit mannanayuna bindisyun un insapata na. Ta maipagapu't dit natoyana nawayawayaan da utdat basul da utdit timpun dit dadaana tulag.

¹⁶ Nu mangwa nat osa'n tagu si kasulatan maipanggop sidan ipatawid na, adina mabalin un manggogogwa dadit manawid inggana si awad

manigammuwan un natoyon dit mangipatawid.

¹⁷ Sadi un kasulatan asina'l lawa maipatungpal nu matoy dit singkuwa. Naid anuanu na nu matattaguan payyan dit tagu'n singkuwa't dat maipatawid.

¹⁸ Padana't dit dadaana tulag, nausal dit dala un nangipapiddot sidit tulag.

¹⁹ Kama't dit kingwan Moses utdit impatigammu na dadit bilbilin dat lintog Apudyus sidadit tagu, nangala si dalan di ubbun baka kan dalan di kalding ot dinanumana. Nangala't sangan di kayu'n hisop un siya'd nangitakodana't dit nadulawa luput un dutdut di kannelu asina insawsaw sit dala un siya'd nanwal'si na utdit iblu un naikanglitan dadit lintog kan sadadit losana tagu'n awad sisi.

²⁰ Ot sat manwal'siyana kanana un, "Satu un dala dit mampapiddot sidit tulaga imbilin Apudyus un unudon yu."

²¹ Padana pay un winal'siyan Moses si dala dit tulda kan sat uduma mausala mandaydayaw.

²² Katuttuwaana, sigun sit lintog istay ta losana banag masapula awad dala ut maidatun dalapnu maibilang da un nadalus sidin man-iilan Apudyus. Adina pay mabalina mapakawan nat osa'n tagu utdat basul na nu maid dala si maidatun.

Madalusan Dat Basul Maipagapu't Nangidatunan Kristu Utdit Long-ag Na

²³ Kama't di dit madalusan dat losana usal sit tulda un sadatu un usal awaawata lawa'n dan awad langit. Yoong sadadit losana awad sin langit masapul da dit napotpotoga maidatun.

24 Bokona nilumnok si Kristu utdit Kasasantuwana Kuwaltu'n kingwan di tagu kan awaawata lawa'n dit tuttuwa un igaw, nu adi nilumnok langit un siya'd gattoka igaw Apudyus. Siya'd inggawana't tun satuna mangibagi kan ditaku utdin atubang Apudyus.

25 Si Kristu, bokona namin-adu'n indatun na dit dala na un kama't dit kangattuwana padi utdit un dinaguna lumnok sidit Kasasantuwana Kuwaltu'n mangidatun sidadit dala na di ayam.

26 Ta nu dinagun un idatun na dit dala na, mamin-adu okyana nampalpaligat manipud sit nakwaan ditu'n lubang. Yoong bokona kama't di ta sat tuttuwa, namingsana lawa'n inummoy si Kristu uttun pita uttun udidin di al-algaw, dalapnu kaanona dit basul sidit nangidatunana't dit mismu'n long-ag na.

27 Ta naikoddonga mamingsana lawa'n matoy nat tagu ot maabus kad ukumon Apudyus.

28 Padana un si Kristu namingsana lawa'n naidatun un nanagapal sidat basul dat losana tagu. Dumatong uman yoong bokonona gapu utdat basul nu adi dalapnu taguwona dat manguuway kan siya.

10

Sat Kinapotog Dit Datun Kristu

1 Sadat linlintoga naitod sidadit Judio, angngingiwana lawa'n dadin nabalun banaga dumatong un bokona siya dat tuttuwa. Siya'd gapuna un bokona inumdas dat indatdatun dat tagu kan Apudyus si kadagundagun ta adina

nabalinan un pinambalin dat tagu un maid si mangkulangan.

² Ta nu inumdas okyana nanal_us kan dida, inggongda da okyanon dit mandatun kan adidaon somsomkon dadit basbasul_l da.

³ Yoong sat kinatuttuwana, sadat datun si kadagundagun dat mangipagasmok kan dida't dat basul_l da.

⁴ Ta adina un tal_on dit dal_an di kalding kan baka mabalinana makaan dit basul_l.

⁵ Ot siya'd gapuna un sidit dandani'n umoy si Kristu uttun lubung kinnanana kan Apudyus un, "Bokona sadat ayama mapatoy kan udum paya datun dat piyaom nu adi insaganam tun long-ag ku un maidatun.

⁶ Bokona sadat datuna masgob kan sadadit uduma datun un maipooy si basul_l dat mas-omam.

⁷ Ot siya'd gapuna un kinnanak un, 'Antuwak Apu un mangwa utdan piyaom,' un siya'd naikanglit sit iblun di lintog maipanggop kan sakon."*

⁸ Somsomkon taku tuwa imbagan Jesu Kristu. Umuna, kanana un bokona sadat ayama mapatoy onnu masgob onnu sadat uduma maidatun un maipooy si basul_l dit piyaon Apudyus onnu mas-omana ulay nu kingwan dat tagu datu un maibasal sidat lintog Moses.

⁹ Asina payyan kanan un, "Antuwak Apudyus un mangwa't nat piyaom." Kaawatan un sinukatan Jesus dat siguda datdatun sidit nangidatunana utdit long-ag na.

¹⁰ Ot gaputa natungpal dit piyaon Apudyus, nadal_usan taku't dat basul_l sidit namingpingsana

---

* **10:7** Salmo 40:6-8.

nangidatunan Jesu Kristu utdit long-ag na.

¹¹ Sadat papadin di Judio utdit, kaalgaw-algaw un umoy da koon dan talibasu da. Maminpin-adu un idatun da dadit sissiya payon un datun yoong talona naid kaanona't dat basul di tagu.

¹² Yoong si Kristu, namingpingsan dit nangidatunana't dit long-ag na kan Apudyus un siya'd inumdasa nangaan sidat basul di tagu si inggaingga. Maabus man, nantupak sit kapon madiwanan ud Apudyus.

¹³ Ot man-uuway sidi inggana't abakon Apudyus dan losana kabusul na ot tangadon da un Apu da.

¹⁴ Ta gapu't dit namingpingsana nangidatunan Apu Jesus sit long-ag na, dina^lusana dat basul dat tagu'n manuttuwa ot maidon mangkulangan da ut inggaingga.

¹⁵ Ulay si Ispiritu Santu panoknokana'n tuttuwa datu utdit nangibagaana't dat ugud Apudyus un kanana'n,

¹⁶ “Siyatu tun itulag ku kan dida nu dumatong dit timpu,” kanan Apudyus. “Imulak datu'n lintog ku utdan somsomok da.”

¹⁷ Ot kanan pay dit ugud Apudyus un,

“Talona adik sosomkonon dat basul da kan nadadaga kingkingwa da.”

¹⁸ Ot gaputa pinakawanon Apudyus dadin basul di tagu, bokona masapula awad uman maidatun un maipooy si basul.

Umadani Taku Kan Apudyus Un Sitatalgod

19 Siya'd gapuna susunud un, awad wayawaya taku un umoy sidin kustu'n igaw Apudyus gapu't dit dalan Jesu Kristu un nan-ayus.

20 Ta gapu't dit nangidatunan Jesus sit long-ag na nangwa si bagu'n dalana umoy kan Apudyus un bokonona mangoy sit koltina nu adi sadi un dalan siya si Kristu un matattagu.

21 Siya'd kangattuwana padi'n mangaayyuwan kan ditaku'n taguna.

22 Siya'd gapuna'n umadani taku kan Apudyus un sipupudnu un adinaon manduwaduwa tun pammati taku. Masapula nadalus tun somsomok taku un naidon danag taku't dan basul taku un kama nu nawa^ssiyan taku't dit dalan Kristu kan nabuluwan tun long-ag taku't nadalusa danum.

23 Adi taku lipsutan dit namnama un ipalpalawag taku. On, adi taku manduwaduwa ta matalgodan si Apudyus un manungpal sit insapatana.

24 Somsomkon taku nu innon taku'n mantitin-nulung dalapnu mampipinniya taku kan koon taku dan napiya.

25 Inggongdanon dat uduma makagimung yoong masapula adi taku igongda un mandadatdatonga mandaydayaw kan Apudyus. Amo mampipinnabilog takuwot si pammati ta tigammu taku un dandaniyon nat al^gawa manulinan Apu Jesus.

26 Ta nu gaga^laon taku un mambasubasul situn naipatigammuwan ditu'n katuttuwaan kan ditaku, naidon udum si datun un mabalina mangaan si basul.

27 Siya'l lawa'd awada mauuway, sadit

gakkimuta maukuman kan gakkimuta apuy un manogob sidadit gumusul kan Apudyus.

²⁸ Utdit timpun Moses, singngadan na mana adi manuttuwa utdit lintog, nu kustiguwan di duwa onnu tulu'n tagu naid dagudagu na un mapatoy.

²⁹ Ot nu kama't di, somsomkon yu nu kamaan din dagson din maikoddonga dusan din tagu un manuladula utdit Anak Apudyus, san adi mamotog sidit kinapotog dit dalan Jesus un nampapiddot sit tulag kan nanaus kan siya utdat basul na, kan san mangin-insultu kan Ispiritu Santu un nakaasi.

³⁰ Ta titiggammu taku si Apudyus un nangugud sit kanana'n, "Sakon man-ibalos, sakon ud mandusa." Kanana payyan un, "Ukumok dat taguk."

³¹ Gakkimuta talon din dusaon Apudyus un mannakabalin kan matatagu.

³² Somsomkon yu dit damu'n nanuttuwaan yu utdit nalawagan nat somsomok yu, inan-anusan yu dat amoda ligat ot adi kayu naabak.

³³ Inggaw da ud timpu'n nain-insultu kan napalpaligat kayu utdit sanguwan dat adu'n tagu. Ot nu udum na bokona dikayu dat mapalpaligat yoong naipanlikna kayu kan dida.

³⁴ Nakaasiyan kayu't dat naibalud. Nalagsak kayu'n nangawat sidit pinlos da dat talipon yu. Onta titiggammu yu un awad talipon yu un mannanayun ud langita amo napotpotog nu sadat pinlos da.

³⁵ Siya'd gapuna un adiyu talakon nat talgod nat angos yu ta magun-gunaan kayu't adu nu itultuluy yu.

³⁶ Masapula itultuluy yu un man-anus dalapnu makwa yu dat piyaon Apudyus kad awaton yu dat

insapata na.

³⁷ Ta kanan nat ugud Apudyus un,
 “Sin-akitana lawa’n timpu, dumatong dit mau-
 uway ta bokona mantaktak.

³⁸ Ot sadan taguk un maibilang un nalintog
 matagu da maipagapu’t pammati da. Yoong nu
 awad lumipsuta manuttuwa kan sakon adiyak
 mas-om kan siya.”

³⁹ Bokona ditaku dat tagu’n lumipsuta manut-
 tuwa un umoy sit mayam-anan da, nu adi ditaku
 dan mangipapasnoka manuttuwa ot taguwona
 ditaku.

11

Sat Kustu’n Pammati

¹ San pammati, siya dit kinatalgod taku un
 matungpal dat namnamaon taku kan adi taku
 manduwaduwaan dit kinatuttuwan dat adi taku
 payyan naila.

² Gapu utdit pammatin dat tagu utdit aw-awe,
 ummanamung si Apudyus kan dida.

³ Gapu’t pammati taku maawatan taku un na-
 paloswa tun lubung gapu utdit ugud Apudyus kad
 losana maila pinaloswan dit adi maila.

⁴ Gapu’t dit pammatin Abel indatun na dit amo
 maibagaya datun nu sadit datun Cain. Ot gapu’t
 diya pammatina ummanamung si Apudyus kan
 siya ot imbilang na un nalintog kad siyadi dit
 mangil-an taku un inawat Apudyus dit datun
 na. Ot inggana’t tun satun ulay nu natoyon si
 Abel kama nu mambagbagbaga payyan gapu ut-
 dit pammati na.

⁵ Padana pay kan Enoc un gapu utdit pammati na nailaksig kan katoy ta inalān Apudyus un natattaguwan. Naid nakaodas kan siya onta inalān Apudyus. Kanan dit ugud Apudyus un, utdit daan Enoc naala'd ngatu, nasnas-om si Apudyus kan siya.

⁶ Yoong nu maid pammatin nat osa'n tagu adina mabalina mapasoom si Apudyus. Ta singngadan na mana umadani kan Apudyus masapula tuttuwaona'n awad Apudyus kan tuttuwaona'n gununaan Apudyus dadit manginap kan siya.

⁷ Kama pay kan Noe, gapu utdit pammati na tinungpal na dit imbagan Apudyus un koona maipanggop sidit mapasamaka litap. Ot ulay maid innila na si manuttuwaana, nangwa si dakolana bapul dalapnu matagu da un simbalyan. Gapu't dit pammati na, impaila na un masapula madusa dat adi nanuttuwa kad, imbilang Apudyus si Noe un nalintog maipagapu utdit pammati na.

⁸ Gapu utdit pammatin Abraham, tinuttuwa na dit imbagan Apudyus un umoy sit ili'n insapatana'n itdon ulay nu maid kapuut na ut kawadana.

⁹ Ot gapu utdit pammati na, ininggawa kama't osa'n sangsangaili't dit ili'n insapatan Apudyus un itdona kan siya. Namoloy si tulda ot siya pay dit kingwan Isaac un anak na kan si Jacob un apu na un dida'd umawat un padana utdat insapatan Apudyus.

¹⁰ Inanusana dit kama't di ta sat uuwayona, sadit dakolana ili'n pinanggop kan binangun Apudyus un naisaad si mannanayuna pannan.

11 Gapu utdit pammatin Sara, ulay nu lummasbos dit tawon naon naitdan si kaboolana umanak gaputa nanuttuwa un matalgodan si Apudyus un nansapata.

12 Siya'd gapuna'n ulay nu naibilang un kama't natoyon si Abraham gapu't dit kinalakay na, ummaduadu dat ganak na un maid makabilang ta padan dan kaadun dan bituwon langit kan san lagan sin talantaga adi maiyap.

13 Losan datun tagu'n naugud, sissiya da un namati inggana't natoy da. Ot ulay nu adida naawat sit katatagu da dadit insapatan Apudyus kama nu naotap daon dit maitod kan dida ot naanggom da. Sadatuwa tagu binigbig da un kakkaili da ot maid kustu't ili da uttun pita.

14 Ot nu ibagan din osa'n tagu din kama't di, nalawaga in-innapona dit kustu'n igaw na.

15 Ot nu sadit igawa nanligwatan da dit somkon da waya da okyana nangulin.

16 Yoong bokon, ta sad gutgutagutan da sadit ili'n napiya'd langit. Ot gaputa kama't di, adina mabain si Apudyus un awagan da si Apudyus da ta insaganaana dida't ili da ud langit.

17-18 Gapu't dit pammatin Abraham nakasagana'n mangidatun kan Isaac un anak na utdit pinadpadas Apudyus. Insapatan Apudyus kan Abraham un si Isaac dit manligwatan dat adu'n kaganakan Abraham yoong nakasagana kampaya mangidatun sit ossaana anak na.

19 Onta sinomsomok Abraham un kaboolan Apudyus un paungalon si Isaac nu matoy. Ot tuttuwa'n kama nu natoy yoong pinaungal Apudyus ta inggimau na dit mamatoyan Abraham kan siya.

20 Gapu utdit pammatin Isaac un tungpalon Apudyus dit insapata na, kindaw na dit bindisyun Apudyus kan da Jacob kan Esau utdan dumoldola al-algaw.

21 Padana pay kan Jacob un gapu utdit pammatina kindaw na dit bindisyun Apudyus sidat kada osa utdat abeng Jose utdit daan na un matoy. Utdiya nangwaana nantumogana dit sul kud na un dit nanayaw kan Apudyus.

22 Gapu utdit pammatin Jose, utdit dandani'n matoy imbaga na dit lumaksunan dadit iyIsrael sin Egipto ot imbilin na pay dit koon da utdit tunggal na nu manalan da.

23 Gapu't pammatin dat malong-ag Moses, adida kummimuta adi nanungpal sit bilin didit ali ot insussuluk da si Moses si tulu'n bulan sit naiyabengana gaputa naila da un nabalbalu'n abeng.

24 Gapu't dit pammatin Moses, maangsan man adinaon piniya un maibilanga abeng dit babai un abeng dit ali onnu Faraon un nanalkon kan siya.

25 Sad piniya naot dit nakapanligat sidat tagun Apudyus nu sadit mangan-ganas sit bokona mananayuna lagsak un itdon di basul.

26 Imbilang na un adayu'n napotpotog dit maduladula maipagapu't dit pammati na kan Kristu nu sadit losana kinabaknang ud Egipto ta sad sosomkona dit dumoldola gun-guna.

27 Gapu utdit pammati na tinaynana'd Egipto un adina ingkimut dit sulag didit ali. Inanusana'd ligat gaputa kama't iillana si Apudyus un adi maila.

28 Gapu utdit pammati na, nakwa dit luglugin dit Piyestan di Nalausana. Ot imbilin na utdat bulun

na un Judio un walsiyan da si dala dat sawang da dalapnu manlaus kad dit anghel di katoy un mampatoy sidat pangu'n lalaki'n abeng, adida mailakam.

²⁹ Gapu utdit pammatin dat iyIsrael, dinolmang da dit Nadulawa Baybay un kama dat kummiyang si namaga'n pita yoong padason man dat iyEgipto naamin da un nalmos.

³⁰ Padana pay un gapu't dit pammati da, nalba dit tupina nangalikum sin ili'd Jerico utdit abuson da un liwoson si pitu'n algaw.

³¹ Ot gapu utdit pammatin Rahab un osa'n babai'n magatgatang si kinababai utdiya ili, sinangaili na dadit imbaun Moses un mansiput sidi un ili ot adina naidoga'n napatoy sit napatoyan dadit kailiyana un adi tumuttuwa.

³² Adu da payyan yoong naidon timpuk un mangul-ulnug sit pammatin dat uduma padan da Gideon, Barac, Samson, Jefe, David, Samuel kan udum paya propetan Apudyus.

³³ Sad ibagaka lawa un maipanggop kan dida, gapu't pammati, inabak dat udum kan dida dat losana ili'n ginubat da. Nalintog dit nantutulay dat udum. Sadat udum inawat da dat insapatan Apudyus. Awad da ud namaginok si layon ot adin dat layon kinan dida.

³⁴ Awad da pay adi naatungan sit naipsukan da utdit amoda apuy kan nakalasadat dat udum sit ispada'n mamatoy da kan dida. Awad da ud nakapsut yoong gapu't pammati da pinabilog Apudyus dida. Sadat udum amo gummilog da un nakagubat. Pinalkak dat udum dat kabusul da un umoy manaasaal kan dida.

³⁵ Ot awad pay dat babai un gapu utdit pammati da, nangulin kan dida dat kabagiyan da un natoy gaputa napaungal da kan katoy.

Yoong awad dadit uduma talona napalpaligatan gaputa adida piyaon un lumipsuta manuttuwa un siya'd mawayawayaan da okyan. Sad piniya daot dit napalpaligat aginggana't natoy da ta namnamaon da dit napipiya'n mataguwan da nu maabusa paungalon Apudyus dida.

³⁶ Sadat udum pay, naduladula da, nakumpakumpasan da kan naikinawad da asida naibalud gapu't pammati da.

³⁷ Awad kan dida'd nabatubatu inggana't natoy da. Awad da ud ginalugad da un pinangkagwa. Napatoy dat udum si ispada. Talona nakapukapus dat udum ot nan-awaawa da un geddang ullawan di kannelu kan kalding dat nambadut da. Adida napalubusana mangwa't dat piyaon da kan talona napalpaligat da.

³⁸ Ummoy da nanlilliwos sit katattalunan, kabatbatedan kan iniingaw da utdat lilliyang kan ababut. Yoong sat katuttuwaana, bokona maibagay tun lubang un inggawan da.

³⁹ Ot losan datuwa namati inanamungan Apudyus dida gapu't dit pammati da yoong adida payyan naawat dit insapatan Apudyus.

⁴⁰ Onta, awad gattoka nabalun panggop Apudyus un siya dit maidagamungan taku kan dida, dalapnu mambalinon ditaku'n losana tagu na un maid mangkulangana.

Sat Mansuluwan Apudyus Kan Ditaku

¹ Sinsadin ta alig taku'd nalikmut sidan aduadu'n namati un mangustigu utdit kinapotog di pammati, masapula kaanon taku'l losan dan sumipal situn pammati taku. Kanaan taku dan uminaman taku'n basul un kama dat kumkumpot kan ditaku. Ta maiyalig taku'n makagun-gunna si todtoddak un masapula talona ipapati taku'n manoddak.

² Ot iyossaan taku tun somsomok taku kan Jesus ta siya'd mangipangat kan ditaku't dit tuttuwa un pammati kan siya'd mampabalin situn pammati taku'n maid mangkulangana. Ta si Jesus inananusana dat ligat na utdit nailansaana't dit kulus ta sad sinosomsomok na, sadit lagsaka umuuway kan siya. Siya'd gapuna'n adina imbain dit matoy sit kulus. Ot situn satun, awada mantutupak sin kapon madiwanan ud Apudyus sidin mangiyapuwana.

³ Somsomkon yu dit nangiy-anusan Jesus sidit amoda nanlalaweng dat gumabasula tagu kan siya dalapnu adi kayu madismaya onnu lumipsuta manuttuwa.

⁴ Ta naid mit payyan nan-ayus si dala na kan dikayu maipagapu't mangipapatiyana un adi mangwaan sidan makabasulan.

⁵ Naliuwan yu kadon dit pammagbagan Apudyus un mampabos-ol sinat angos yu un aanak na un kanana'n,

“Anak ku, dumngol ka nu ipailan Apu un nanilladu ka kan adika madisdismaya nu dusaon dika

⁶ gaputa tudtuduwan Apudyus dan potpotgona kan saplidana dan losana ibilang na un anak.”

⁷ Gapuna susunud un anusan yu dan ligata manudtudun Apudyus kan dikayu ta siya’d mangil-an un ibilang dikayu’n anak na. Awad kad abeng si adsan nat ama na tudtuduwan?

⁸ Nu adin Apudyus tudtuduwan dikayu un kama’t dit mantutudtudu na utdan losana aabeng na, piyaona’n ugudon un bokona tuttuwa’n abeng dikayu kan siya.

⁹ Kan osa pay, sadatu’n aamma taku uttun pita, tinudtuduwan ditaku ot linispitu taku dida. Adi amo paitulayan takuwot kan Apudyus un Ama taku’d langit dalapnu matagu taku’t inggaingga.

¹⁰ Ta sadat aamma taku’t tun pita, dinusa ditaku utdit kaabeng taku utdan tigammu da un kustu. Yoong si Apudyus dusaon ditaku’t dit mampiyaan taku dalapnu mambalin taku’n maid mangkulan-gana un padana.

¹¹ Tuttuwa un nu timpu’n mansaplidan Apudyus bokona manlagsakan taku nu adi sigabon taku yoong nu maabus lak-amon taku dit kappiya un bungan di nalintoga mataguwan nu patudtuduwan taku.

Pammagbaga Kan Bintaga

¹² Isunga dikayu’n naipalay si ima kan manay-tayogtog si puwog gapu’t kinakapsut yu, pabilgon yu danat somsomok yu.

¹³ Unudon yu dit nalintoga mantatagu dalapnu sadat mamilpilay dit pammati da un mangila kan dikayu adida maam-amoda kumapsut nu adi gumilogot dit pammati da.

14 Igga yu nat kaboolan yu un makatimpuyug sidan losana tagu. Igga yu pay nat kaboolan yu un umunud sit nadalusa mantatagu ta nu bokona nadalus din mantatagun din osa'n tagu adina mabalina maidagamung kan Apudyus.

15 Am-ammaan yu ta adiyu man-awidan dit kaasin Apudyus. Ilan yu ta maid osa kan dikayu't dumakola kama't mula'n napait kan tumiwong un mangtod si mayam-anan dat udum.

16 Masapula maid kan dikayu ud makaadu si bokona asawa na kan maid umunud kan Esau un maid somsomok na utdan naapudyusana banag. Ta si Esau insukat na ut sin-kakanan dit kalintogana'n namangu'n anak un tawidona.

17 Tigammu yu un utdit naabus di, talona piyaona'n tawidon dit bindisyun ama na yoong adin ama na ud impalubus ulay nu nan-i-ibil un nangibabawi ta nailaus un nakwa ot adinaon mabalina maipaoli.

18 Somsomkon yu un sat ummadaniyan yu kan Apudyus bokona maipada utdat iyIsrael un ummadani da utdat masekgel un kama't din bateled Sinai un awad gumilgilaba apuy. Napadas da dit amoda kolop kan amoda bali.

19 Nakagngol da si gigan di tangguyub kan nagngol da dit gigan Apudyus. Ot magngol da man dit gigan Apudyus nampakpakaasi da un adinaon dogdogaan di un ugud na

20 gaputa adida maiyattom dit bilin na un kanana'n, "Singngadan na mana dumabbok situn bateled ulay nu ayam, masapula mabatubatu aginggana't matoy."

21 Talona gaogyat, siya'd gapuna'n ulay si Moses

kanana un, “Mamilpilpilak sit ogyat ku.”

²² Yoong dikayu, ummadani kayu’t din bateled Sion kan utdin ilin Apudyus un matatagu un siya dit Jerusalem sidin langit un naamungan dan libu-libu’n aanghel.

²³ Ummadani kayu utdin nalagsaka ammung dan losana maibilanga pangu’n aabeng Apudyus un nailista’t ngadan sin langit padana pay sidat natoyona lintoga tagun pinambalin Apudyus un maid mangkulangana. Ummadani kayu kan Apudyus un siya’d mangukum sidan losana tagu.

²⁴ Padana’n ummadani kayu kan Jesus un siya’d nampabalin sit bagu’n tulag kan sadit dala na un nan-ayus un amo napotpotog dit kaipooyana nu sadit dalaan Abel.

²⁵ Isunga man-ila yu ta adiyu sukilon un donglon si Apudyus un mambagbaga. Ta nu adin dadit aappu nalisiyan dit dusa da gapu’t dit adida nanonglan sidit imbagan Apudyus kan dida uttun pita, kawasa adi taku malisiyan din dusa taku nu adi taku donglon din ibagbaga na un manligwat langit.

²⁶ Utdit nakabagbaga si Apudyus sidat iyIsrael, inyugayug dit ginga na tun pita yoong sinsatun awad insapata na un kanana’n, “Mamingsan payyana iyugayug ku yoong bokona lawaona satun pita nu adi pati dan losana maila’d ngatu.”

²⁷ Sat kaipooyan dit imbaga na un mamingsan payyana iyugayug na, makaan dan losana napaloswa’n maiyugayug dalapnu sad maibanata lawa dadit adi maiyugayug.

²⁸ Siya’d gapuna un masapula manyaman taku kan Apudyus ta indagamung ditaku utdin

mangiyapuwana un adi maiyugayug. Masapula dayawon taku utdin wagasa mas-omana un potgon taku kan ikimut taku.

²⁹ Ta si Apudyus, maiyalig din mandudusa na si apuy un manogob sidan losan.

13

Sat Manseselbi Un Mas-oman Apudyus

¹ Itultuluy yu din mampipinniya un kama't mansusunud.

² Adiyu liwayana sangailiyon dan kakkaili'n umoy sin boloy yu ta inggaw da ud nanangaili si kakkaili yoong adida tigammu un anghel.

³ Sosomkon yu dadit awad sin baball^udan un kama nu awad kayu pay sin baball^udan kan dida. Sosomkon yu pay dat mapalpaligat un kama nu maipanliglat kayu kan dida.

⁴ Masapula madayaw din asawa kan ditaku'n losan. Masapula napudnu dan man-asawa si kada osa ta ukumon Apudyus dadit managdagas kan mangadul^u si bokona asawa da.

⁵ Adiyu sad gamgaman din adu'n pilak. Mapnok kayuwon sin awad kan dikayu. Ta kinnanap Apudyus un, "Talona adik taynan onnu patungadon dikayu."

⁶ Siya'd gapuna'n natal^ugod tun angos taku un mangibaga un,
"Si Apudyus ud tumul^ung kan sakon ot maid ogyat ku ta maid tagu si makabool^a mangwa't laweng kan sakon."

⁷ Adiyu liuwan dat ummuna un nangipangpangat kan nanudtudu kan dikayu utdit ugud

Apudyus. Sosomkon yu dit nambanangan dit mantatagu da ta sat pammati da ud padaon yu.

⁸ Ta si Jesu Kristu bokona mambalbaliw nu adi siya payon sidit, sinsatun kan si inggaingga.

⁹ Ot ilan yu ta adi kayu paallilaw sidan nadumaduma kan mansasabali un tutdudu. Ta sad mampabilog situn somsomok taku, sadin kaasın Apudyus un bokona sadin umunudan sidat itutdudu da un bilbilin maipanggop si makan. Maid magun-gunan dat manungtungpal sidat kama't di un bilbilin.

¹⁰ Awad naidatun un maipooy si mapakawanan dat basul taku ot sadan manselselbi utdin timplu maid kalobbongan da un mailak-am sit mangkapiyaan un itdon didiya datun.

¹¹ Ta sat koon dit kangattuwana padi da, iyoy na dit dalan dat ayam sit Kasasantuwana Kuwal-tun dit tulda ta idatun na un maipooy si mapakawanan dat basul da ot sat long-ag dat ayam maiyoy sit lasin dit ili da ta siya'd manobgan da.

¹² Ot padana pay dit nakwa kan Jesus un natoy sit lasin dit ili dalapnu maipagapu utdit dala na un nan-ayus madalusan dat tagu utdat basul da.

¹³ Siya'd gapuna un unudon taku si Jesus un kama nu umoy taku maidagamung kan siya't din lasin di ili,* ot sagapalon taku pay dit ligat kan naibabbainana.

¹⁴ Ta bokona uttun lubung ud inggawan taku si inggaingga nu adi gutguttagutan taku dit ili't din

---

* **13:13** Sat piyaona'n ugudon, lipsutan taku dan dadaana ugali taku ot unudon taku dat tutdudun Jesus ulay nu siya'd mamabbainan da kan ditaku.

langit un inggawan taku't inggaingga nu dumatong nat al-algaw.

¹⁵ Siya'd gapuna un masapula kanayun un idatun taku kan Apudyus dit dayaw kan yaman taku kan siya maipagapu kan Kristu ta siya'd kustu'n datun dan tagu'n mamigbig sidit man-nakabalin un ngadan na.

¹⁶ Adi taku pay liuwan un mangkokwa utdan napiya kan sat mangibingay sidan awad kan ditaku ta siya datu ud mas-oman Apudyus un datun.

¹⁷ Tuttuwaon yu dan mangipangpangat kan paitulayan kayu kan dida. Ta dida'd manggaayyuan kan dikayu utnat manuttuwaan yu ot tigammu da un masapula sungbatan da kan Apudyus nu inon dit manseselbi da. Tuttuwaon yu dida dalapnu malagsakan da un mangwa utdit biyang da. Ta nu adi kayu tumuttuwa laweng dan angos da un mangkokwa, kad bokona makatulung kan dikayu.

¹⁸ Susunud, itultuluy yu un mangiluwalu kan dikami. Natalgod tun angos mi un naid nadadag si panggop mi ta maid udum si piyaon mi un koon nu adi san lumbonga makwa utdan losana timpu.

¹⁹ Talona kodawok kan dikayu ta iluwalu yu un adina mabayag, man-ulinonak kan Apudyus kan dikayu.

Sat Maudi'n Luwalu

²⁰⁻²¹ Iluwaluk ta si Apudyus un manligwatan di kappiya kan namaunga_l kan Jesu Kristu kan katoy, itdona dan losana naba_{lu} un masapul yu dalapnu matungpal yu dan piyaona. Kodawok ta mambalinona ditaku un tagu'n mas-omana

maipagapu utdit salak Jesu Kristu. Ta si Jesu Kristu din gattoka mangaayyuwan kan ditaku un maiyalig si kannelu na. Ot maipagapu't dit dala na nambalin dit bagu'n tulag. Madayaw si Kristu si inggaingga.

Maudi'n Bagbaga

²² Pangaasi yu un susunud ku ta anusan yu un donglon tun imbagaka mampabilog si somsomok yu adi bali ta aboba tun ingkanglit ku kan dikayu.

²³ Ot piyaoka ipatigammu kan dikayu un lummaksunon sin baballudan si Timoteo un sunud taku. Ot nu makadafonga masapa idallay ku nu umoyak ilan dikayu.

²⁴ Pakumustaon yu dan losana mangipangpangat kan dikayu kan sadadit losana tagun Apudyus sinat. Pakumustaon dikayu pay sidatu'n susunuda nanligwat sin Italia.

²⁵ Iluwaluk ta kaasiyan dikayu'n losan kan Apudyus. Amen.

Ugud apudyus = Ti baro tulag New Testament in Kalinga, Limos

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limos Kalinga (Kalinga, Limos)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kalinga, Limos

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

51cedb11-17ce-5acb-99f5-9c08ef8013c0